

ווייל אלע אידן זיינען בחזקת כשׁ רות⁽¹⁾.

בשעת עס האַנדלט זיך וועגן דער כשרות פון אַ אשה לבעלה, פון כנסת ישראל להקב״ה, דאַרף מען ניט גיין צו קיין בית־דין, ניט צו בית דין של מטה און ניט צו בית־דין של מעלה; עס איז גענוג אויף דעם די נאמנות פון נפש האלקית. בשעת דער נפש האלקית גיט אַ קרעכץ מיט אַן אמה אויף זיינע ניט־גוטע מעשים, דאַרף מען ניט אַנקומען צו בית דין, און דער אויבערשטער גיט דעם אידן „כמנהג גוברין יהודאין“, שאר כסות ועונה⁽²⁾ כ״ו, און דער עיקר, אַז ער ווערט מיוחד מיט דעם אויבערשטן — ואתם הדבקים בה' — ביז אַז עס קומט אַרויס בגלוי, די דביקות פון דעם אויבערשטן מיט אידן, „ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד“⁽³⁾.

(משיחת ים כסלו תשס״ו)

פון איסור איז דעם אידן מונע לפי שעה פון זיין פאַראינציקט מיטן אויבערשטן, איז עס אַזוי נאָר ביי אַן איסור ודאי, אָבער אַ ספק איז ניט קיין מניעה⁽⁴⁾ צום יחוד פון כנסת ישראל עם בעלה — אַפילו לפי שעה.

די צווייטע ראי׳:

דער חילוק צווישן עד אחד הנ״ל או שני עדים איז: שני עדים איז זייער עדות־זאָגן פאַרבונדן מיט אַ בית־דין, אַן בית־דין איז זייער עדות־זאָגן ניט ווערט. וואָס דערפאַר איז דער דין, אַז כל־זמן זיי האָבן דאָס ניט געזאָגט פאַר בית־דין, קענען זיי חרטה האָבן און זאָגן אַנדערש ווי זיי האָבן געזאָגט פריער⁽⁵⁾. מה־שאי־כן עד אחד איז ניט פאַרבונדן מיט בית־דין; די נאמנות פון אַן עד אחד איז פאַרבונדן מיט דער „כשרות“ פון זיין נפש האלקית, און עד איז באַגלויבט.

אחרי

דער מדרש די פאַלגנדע: נכנסו לפני ולפנים⁽¹⁾, זיי זיינען אַריינגעאַנגען אין קדשי קדשים; „מחוסרי בגדים“ — זיי האָבן ניט געטראָגן די אלע נוי־טיקע בגדי כהונה ביים טאַן די עבודה⁽²⁾; לא היו להם בנים — זיי האָבן קיין קינדער ניט געהאַט⁽³⁾; לא היו להם נשים — זיי האָבן ניט חתונה געהאַט⁽⁴⁾. געוויס זיינען די אלע פרטים דערמאָנט אין פסוק לכל

א. אין דעם פסוק — אַנהייבס פון דער סדרה „אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימותו“, איז ניט פאַרשטאַנדיק; וואָס גיט דאָ צו דער וואָרט „וימותו“, נאָכדעם ווי עס שטייט שוין פריער „אחרי מות שני בני אהרן“?

פון די זאַכן פאַר וועלכע די שני בני אהרן זיינען נענט געוואָרן רעכנט

(29) ראה לעיל פ' ויקרא, שבועין כחות המקיפים שלמעלה מטו״ד, יש חומר בספק חטא על ודאי, ומה מובן, שזה שייך בעיקר בענין טומאה ולא בענין איסור.
(30) ירושלמי כתובות פ״ב, ה״ג, תוספתא סנהדרין פ״ו, ו. טושי״ע ה״מ סכ״ט.

(31) להעיר מסנה׳ רפ״ב.

(32) ראה זח״ג צג, רע״ב.

(1) תו״כ ר״פ אחרי, ויק״ר פ״ב, ח.

כמדב״ר פ״ב, כג, תנחומא אחרי ו.

(2) ויק״ר שם ט, תנחומא שם.

אין עולם הזה, כמאמר רז"ל^א): „על כרחך אתה חי“, און אויסצופירן די כוונה העליונה פון „דירה בתחתונים“ — ניט אַרויסגיין פון וועלט, נאָר מאַכן פון דער וועלט גופא אַ דירה צום אייבערשטן. און וויבאַלד אַז ביי נדב ואביהוא איז געווען אַ „רצוא“ אַן אַ שפעטערדיקן „שוב“, ווערט עס גערעכנט פאַר אַ חטא.

און דערפאַר חזר'ט איבער דער פסוק נאָך אַמאָל — „וימותו“, דאָס איז אַן ערקלערונג פאַרוואָס איז גע׳קומען „מות שני בני אהרן“; אין דעם איז באַשטאַנען זייער חטא: אַז „בקרבתם לפני ה' — (איז) וימוחו“; זייער קירוב צום אייבערשטן איז געווען אין אַן אופן פון „וימותו“, רצוא אַן אַ שוב^ב“.

6) אבות ספ"ד. וראה תניא ספ"ג.
7) תנחומא נשא טז. וראה שם בחוקותי ב. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא פל"ו.
8) בקשר להמבואר בהשיתה בענין חטא שני בני אהרן, שהיתה עבודתם רצוא בלי שוב, שאי"ז כפי הכוונה שנתאווה הקב"ה להיות לו יתי' דירה בתחתונים דוקא — מועתק בזה קטע משיחת שבת מבה"ח אייר תשכ"ב, המבאר פתגם רבינו הזקן בנידון זה:

סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: ווען דער אלטער רבי איז געקומען צוריק פון זיין נסיעה וואס ער האט באגלייט ר' מענדלעלע האַראַדאַקער קיין ארץ־ישׂראל, האָט ער באַטערקט אַז די תלמידי החזרים* פירן

* בראשית הויסות חסידות תב"ה. תקלה ליק אדמה"ז אברכים בעלי כשרון מצויין, לומדים מפלגים ובניהם כמה עיזרים נקובי שבת וסדרם בכתות ולמד עמהם תורת החסידות, וכל כחה נקראה בשם חזר: חזר א. ב. ג. ד. — תנאי הקבלה לחזר אי ה"י שיהי' בקיאים בש"ס מדרש עיקרים כוזרי ולקיימת בעתבניהם אין זחר (ראה קונטרס תורת החסידות ב' 21. ספר השיחות קי"ז השנית ע' 126.)

הפחות מיט אַ רמז. דאַרף מען פאַר־שטיין, וואו זיינען זיי מרומז אין פסוק? אויך דאַרף מען פאַרשטיין, ווי קומט עס, אַז נדב ואביהוא זאָלן זיין שייך צו טאָן אַ חטא? רז"ל זאָגן דאָך^א, אַז משה רבינו האָט געזאָגט צו אהרן־ען: אהרן מיין ברודער, איך האָב געוואוסט אַז דער משכן וועט געהיי' ליקט ווערן מיט די וואָס זיינען באַליבט און נאָענט צום אייבערשטן, איצט זע איך, אַז זיי (נדב ואביהוא) זיינען גרעסער פון מיר און פון דיר — איז ווי אַזוי האָט עס געקענט גע׳מאָלט זיין אַז זיי זאָלן טאָן אַ חטא?

ב. חסידות איז מבאר^א (וועיין אויך אין אור החיים הקדוש), אַז דער חטא פון שני בני אהרן איז ניט געווען אַ חטא כפשוטו חז"ל; זייער חטא איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס זיי האָבן דערלאָזט אַז זייער גאָר גרויסע דבי־קות צום אייבערשטן, זאָל זיי צו־ברענגען צו דעם, אַז זיי זאָלן אויסגיין כפועל אין אַ כלות הנפש. דאָס איז דער מיין פון „בקרבתם לפני ה' (ביז) אַז) וימותו“, און דאָס איז גערעכנט פאַר אַ חטא, ווייל כאַטש אַ איד דאַרף וועלן און טאָן אַז זיין עבודה זאָל זיין אין אַן אופן ביז ער זאָל צוקומען צו התפשטות הגשמיות^ב (זיך אויסצוטאָן אינגאַנצען פון גשמיות), איז צוזאַמען דערמיט פאַדערט זיך פון אים, אַז בעת ער האַלט ביי כלות הנפש, „רצוא“, זאָל ער ביי זיך אַרויסרופן דעם „שוב“, צוריקקערן זיך צו טאָן די עבודה אַ נשמה אין גוף, און —

- 3) רש"י ויקרא י, ג. והוא מתו"כ שמיני זבחים קטו, ב.
- 4) בארוכה בדיה אחרי מות דשנת תרמ"ט (דשנת תשכ"ב).
- 5) ראה שו"ע אדמה"ז ר"ס צח. הל' ת"ח פ"ד ס"ה.

געטאָן אין דברים גשמיים, בכדי צו אויסאידלען די וועלט, זיי האָבן נאָר געוואַלט אַרויסגיין פון וועלט און נדבק ווערן אין תכלית הרוחניות. "לא היו להם בנים" און "לא היו להם נשים" — זיי האָבן זיך ניט אָפגעגעבן מיט מצות פרי' ורבי', צו ממשיך זיין נשמות אין גופים; זייער עבודה איז געווען אין אַ פאָרקערטער תנועה — אַרויס פון גוף א'.

ג. רש"י זאָגט אַז דער ציווי "ואל יבא בכל עת אל הקודש גו", בזאת יבא אהרן אל הקודש", — וואָס שטייט גלייך נאָך "אחרי מות שני בני אהרן גו" — קומט צו שולל זיין און וואַרענען אַז עס זאָל ניט זיין דער אופן העבודה פון שני בני אהרן. דאָרף מען פאַרשטיין (לויט דעם פריערדיקן ביאור), וואו איז אין דעם ציווי מרומז די שלילת העבודה פון רצוא אָן שוב?

צו פאַרשטיין עס דאָרף מען מקדים זיין: ווי איז בכלל שייך צו האַלטן ביי "שוב", זייענדיק אין אַזאַ הויכער מדריגה פון "רצוא"? די עבודה פון רצוא (ווי יעדער עבודה) דאָרף דאָך זיין מיט אָן אמת. בשעת ער האַלט ביי דער עבודה פון רצוא, פאָדערט זיך פון אים אַז זיין אהבה צום אוי-בערשטן זאָל זיין ביז "בכל מאדך" (וואָס "מאד" מיינט — זייער, אָן אַ גרענעץ). ער זאָל אַרויסגיין פון אַלע זיינע הגבלות, וואָרום כל-זמן ער

על-פיוֹה וועט מען אויך פאַרשטיין ווי אַזוי אין פסוק ווערן מרומז די פרטים פון דעם הטא בני אהרן וועלכע ווערן אויסגערעכנט אין מדרש; די נקודה פון זיי אַלע איז — "רצוא" אָן "שוב". "נכנסו לפני ולפנים" — זיי האָבן זיך געצויגן און זיינען געגאַנגען אַלץ העכער און העכער ביז צו לפני ולפנים, ניט טראַכטנדיק וועגן אומקערן זיך למטה. "מחוסרי בגדים" — "בגדים" איז מרומז אויף די לבושים פון מצוות (***) (וועלכע זיינען דאָך אָנגעטאָן אין דברים גשמיים) — זיי האָבן זיך ניט אָפגעגעבן מיט מקיים זיין מצוות ווי זיי זיינען אָנ-

זיך אין אַ חילדן דרך; זיי זיינען בהבודות פון עולם. האָט זיי דער אַלטער רבי געזאָגט: איר תלמידי החזרים דאַרפט וויסן אַז די עבודה איז — אין וועלט. נהמא אפום חרבא ליכול (זח"ג קפת, ב) — אויפטאָן אין וועלט. און די עסלעכע הערטער האָט אויף זיי גע'פועלט אַז זיי האָבן משנה געווען זייער דרך. אין אַ משך זמן אַרום, האָט זיי דער אַלטער רבי געזאָגט: נהמא אפום חרבא ליכול, און האָט געטייטשט אַז דער "ליכול" גייט אויפן "חרבא", אויפעסן דעם חרב. עכ"ל הרב.

דער ביאור אין דעם: פריער איז די העלט מנגד צו קדושה, נאָר דאָך דאָרף מען טאָן מיט איר, בדרך אתכפיא, מברר זיין די ניצוצות העלכע געפינען זיך אין העלט — (האָס כללות עבודת הביורים ווערט אָנגערופן מיטן נאָמען אכילה) — בדרך מלחמה — אפום חרבא. און דורך דעם פועל'ס מען דערנאָך דעם ענין פון "אתהפכא", וואָס דאָס איז ניט דרך מלחמה, עס ווערט שוין אויפגעעסן דער חרב, ס'איז עבודה בדרך שלום.

און דאס איז א הכנה און א כלי צו דער גאולה העתידה ע"י משיח צדקנו, וואס זיין נאמען איז שלום (פ' השלום, סוף ד"א זוטא) וואס דאן וועט זיין שלום בכל הנבראים — וגר זאב עם כבש וארי' כבקר יאכל תבן. (***) ראה תניא פיה. אנה"ק סכ"ט.

(8) ועפ"ז — שייכת ליהוה כ"פ גם התחלת פרשת אחרי מות (אף שפסוקים הראשונים אינם מדברים בענין הקרבנות דיו"כ) — כי ביו"כ דומים ישראל למלאכים וכו', ולכן זקוקים אז להאזהרה שלא תהי' העבודה דרצוא בלא שוב (משיחת ש"פ אחרי תשכיב).

בשלוש, אבער אין אריינגיין אין פרדס איז דאך ניט שייך קיין אונ-טערשייד — איז וואָס אונטערשרייכט די גמרא אז ר"ע איז „נכנס בשלוש“? נאָר דער פירוש איז: דער „הציץ ומת“ פון בן עזאי איז געווען אַן ענין פון רצוא גאָר אַן שוב⁽¹⁾. זיין אַריינגיין אין „פרדס“⁽²⁾ איז געווען אַ רצוא צו דעם אויבערשטן מיט כלות הנפש אַן אַ שוב כלל (ועל-דרך-זה אויך בן זומא)⁽³⁾. און דאָס וואָס ביי אים איז ניט געווען דער שוב איז ווייל לכתחילה, ביי דעם נכנס, איז ניט געווען נכנס בשלוש. אַבער ר"ע איז „יצא בשלוש“, ווייל „נכנס בשלוש“⁽⁴⁾. זיין כניסה איז געווען בכדי צו דורכפירן דעם רצון העליון. צו מאַכן „שלוש בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה“ (מחבר זיין מעלה

האָט אַן אָנהאַלט און ער איז נאָך פאַרבונדן מיט אַ הגבלה פון „כלים“ (שכל וכיו"ב). איז דאָס ניט „בכל מאדך“. איז ווען ער געפינט זיך אין אַ רצוא אַן קיין שום הגבלות, ווי קען ער זיך באַוואַרענען ער זאָל ניט אויסגיין אין כלות הנפש, נאָר אדרבה, ביי אים זאָל ווערן אַ שוב?

איז ידוע אין דעם, אַז אָט די באַוואַרעניש דאָרף זיין באַלד ביים אָנהויב רצוא. אויב זיין קירוב צו אלקות אין דער תנועה פון רצוא קומט ניט ווייל ער זוכט זיין טוב, צוליב דעם וואָס ער ווייס אַז קרבת אלקים לי טוב, פאַר עס איז גוט זיין נאָענט צום אויבערשטן, נאָר דער רצוא קומט ביי אים בכדי צו דורכ-פירן דעם רצון העליון, דעם ציווי הקדוש-ברוך-הוא „ואהבת גי' בכל מאדך“, איז וויבאַלד ער זוכט אויס-פירן ניט זיין רצון נאָר דעם רצון העליון, און ער ווייסט אַז די כוונה העליונה אין באַשאַפן די וועלט איז בכדי זי זאָל האָבן אַ קיום, „לא תהו בראה לשבת יצרה“⁽⁵⁾ — במילא שטעלט זיך ביי אים דאָן אויס דער רצוא מלכתחילה אין אַזאַ אופן, אַז נאָך דעם רצוא זאָל ער האַלטן ביי דער תנועה פון שוב.

לויט דעם וועט מען אויך פאַרשטיין, וואָס די גמרא⁽⁶⁾ דערציילט: „ארבעה נכנסו לפרדס כו' בן עזאי הציץ ומת כו' בן זומא הציץ כו' ר' עקיבא נכנס בשלוש ויצא בשלוש“. לכאורה, דער אונטערשייד צווישן ר' עקיבא און די אַנדערע איז דאָך געווען נאָר ביי דער יציאה פון פרדס, וואָס ר"ע „יצא

(11) כי כללות עבודתו הייתה „רצוא“ ולכן אמר (יבמות סג, ב) ומה אעשה כו' — ולא עסק בפו"ר, דוגמת שני בני אהרן. וכמו בשני בני אהרן — גם בנוגע לבן עזאי ב' דעות: שלא היו לו בנים, שגם לא נשא אשה (סוטה ד, ב). וראה תודיה ברת"י (כתובות סג, א), רמב"ם הל' אישות טו, ב.

(12) אבל לא ההתנהגות עד אז דומה אעשה כו' — שהרי עסק בחורה (המשכה מלמעלה, והי' נאה דורש) שלכן „אין בידו — העושה כן — עונן“ (ראה הל' ת"ת לאדה"ו רפ"ג בקר"א). אלא שבהנהגה דתיקון עצמו — הי' הנהגה דרצוא, ולא הנהגה דקיום העולם (עיי"ש בקר"א).

(13) ראה גיכ ב"ר פ"ב, ד.
(14) ואי"ז סותר למה שאמר ר"ע (ברכות סא, ב) מתי יבוא לידי (מסנ"פ בפועל) ואקיימנו, כי החטא של נדב ואביהוא הי' בקרבנות — שהם קרבו עצמם

(משא"כ תלחא סבא שמתו בהאיירא) (נח"ג קמו, א) לא נחשב לחטא, כי הנשיקה נתקרבה להם ולא הם אליה (אוה"ח ויקרא סז, א. וכ"ה ברה"א אחרי דשנת העת"ר),
ור"ע נצטער וביקש שיומינו לו טלמעה ענין מס"ג, וכדיוק לשונו „יבוא לידי“ —

(9) ישער מה, יח.

(10) חגיגה יד, ב (ושם טו, ב) הגי' — עלה בשלוש וירד בשלוש. אבל כן הוא ב'ירושלמי (חגיגה פ"ב, ה"א) ובעין יעקב.

— עס זאל אראפקומען אין „שוב“.
און אזוי איז אויך געווען ביים אַרויס-
גיין פון לפני ולפנים — באַלד
אַרויסגייענדיק פון קודש הקדשים האָט
דער זעלבער כהן־גדול מתפלל געווען
אַ תפלה אויף „פרנסת“ פון „עמך בית
ישראל“ — פרנסה בעניני העולם
— בגשמיות.

ד. אַלע סיפורים פון תורה (מלשחן
הוראה) (19) זיינען אַן אַנווייזונג ניט
בלויז פאַר יחידי סגולה, נאָר — פאַר
אַלע אידן.

לכאורה איז די הוראה פון דעם
סיפור וועגן גרב ואביהוא שייך נאָר
פאַר יחידי סגולה, פאַר יענע וואָס
האַלטן ביי דער מדריגה פון רצוא
בכלות הנפש ממש, וואָס זיי דאַרף
מען וואַרענען אָז זיי זאלן ניט בלייבן
ביי דעם רצוא אָן אַ שוב. וואָס איז
די הוראה דערפון פאַר רוב בני ישׁ-
ראל, ביז אפילו פאַר אידן וואָס
געפינען זיך בקצה התחתון, זיינען
נידעריקער פון דעם רוב?

ביי יעדער אידן זיינען פאַראַן זמנים
ווען ער איז אין אַ התעוררות. בפרט
איז עס אין די זמנים ווען מלמעלה
איז אַן עת רצון, ווי שבת און יום־
טוב, און נאָך מערער — אין די
טעג פון בהמצאו ובהיותו קרוב —
עשיׁת בכלל (1) און ראש־השנה ויום
כיפורים בפרט וביחוד אין יום כי-
פורים, יום הקדוש (2), וואָס דעמאָלט
שטייט ער העכער פון זיינע וואַכעדי-
קע זאַכן, אויסגעטאַן פון די ענינים
פון וועלט מיט וועלכע ער איז פאַר-
בונדן טאַג־טעגלעך.

מיט מטה און פאַרבינדן וועלט מיט
אלקות), און וויבאַלד אָן „נכנס בשלום“
— דערפאַר איז — „יצא בשלום“.

און דאָס איז וואָס מ'באַוואַרנט:
„ואל יבוא בכל עת אל הקדוש גו',
בזאת יבוא גו', וכפר בעדו ובעד
ביתו“, וואָס אין דעם איז מרומז
די שלילה פון עבודה פון רצוא אָן
אַ שוב:

דורך דעם ניט, דורך „ואל“ (1),
ביטול עצמי — וועלן ניט דעם אייגענ-
נעם קירוב צום אויבערשטן, נאָר
מער ניט ווי אויספירן דעם רצון
העליון — דורך דעם איז „יבוא אל
הקדוש“, דאָס מיינט אויך „בזאת
יבוא אהרן אל הקדוש“, „זאת“ איז
לויט'ן ביאור הוהר יראה און ביטול“ (2),
און „דא תרעא לאעלאה“ (3), אויב
ס'איז דאָ די הקדמה פון „זאת“, יראה
און ביטול, איז אפילו ווען „יבוא
אהרן אל הקדוש“ (רצוא), ער וועט
אַריינגיין „לפני ולפנים“, וועט עס
אים ניט שטערן צום „וכפר גו' ובעד
ביתו — ביתו זו אשתו“ (4), צו דעם
שוב אין עניני עולם (ואדרבה, אויב
עס פעלט דער „ביתו זו אשתו“, קען
נאָר ניט זיין די כניסה לפני ולפנים“),
ווייל דער תכלית פון דעם „רצוא“ איז

ויש עוד מעלה גדולה מזו והיא מס׳ג
דאברהם אבינו (ד׳ה התודש הזה, ת׳ש
בסופו), כי ר׳ע נצטער מתי יבוא בעבודתו
להעליו דמס׳ג, (אלא שבאם המס׳ג הוא
גד הכונה העליונה דדירה בתחתונים —
נכנס בשלום חיתר על עליו עבודתו בשביל
הכונה), ואברהם אבינו לא חשב כלל אודות
עצמו, וכל מבוקשו הי רק לפרסם אלקותו
ית' בעולם (משיחת ש׳ם אחרי תשכ׳ג).

(15) ראה „היום יום“ ע׳ מ. בהוספה לר׳ה
אחרי דשנת תרמ׳ט (סה״מ תרמ׳ו־תר׳ו ע׳ תקסג).

(16) זח׳ג קח, א.

(17) זח׳א ת, רע׳א.

(18) ריש יומא.

(19) שם גג, ב (כמרה שהביאה אדה״ו
בסדר העבודה שבסידורו).

(20) זח׳ג גג, ב.

(21) ר׳ה יח, א.

(22) ראה לעיל הערה 8.

ואת מצותי תשמרו גו' ונתתי גש-
מיכם בעתם וגו' — באקומען גש-
מיכם בעתם וגו' קען אַ איד נאָר
דורך מקיים זיין תורה און מצוות.
(דער חשבון פון „שלום יהי' לי
כי בשרירות לבי אלך,“ און זיין הש-
פעה גשמית וועט ער האָבן ווען ער
וועט נאָכגיין די צעלאַזנקייט פון
האַרצן — באַקומען עס ניט פון
קדושה — דער חשבון קען האַלטן
נאָר לפי שעה, ווייל סוף-כל-סוף מוז
דער חיות פון אַ אידן האָבן אַ
דירעקטן פאַרבונד מיט ג-טלעכ-
קייט.)²⁵

און אויך דאָס איז מרומז אין
דעם פאַרבונד פון „כניסה לפני ול-
פנים“ מיטן „בצאתו מן הקודש“:
דוקא נאָך דעם און דורך דעם וואָס
דער כהן גדול איז געווען לפני ול-
פנים האָט ער אַרויסגייענדיק מתפלל
געווען און אויסגעבעטן פרנסה בגש-
מיות, און וואָס נאָך מערער: דאָן
קומט די המשכת הפרנסה בריבוי, און
הגבלות, וויבאַלד זי קומט פון „לפני
ולפנים“.

ו. כאמור, איז ביי דער כניסה
פון כהן גדול יו"כ אין קודש הקד-
שים געווען נוגע דער „ביתו זו
אשתו“.

דער רמז בזה:

בכדי עס זאָל זיין די כניסה אל
הקודש ווי עס דאַרף צו זיין, וואָס
דעמאָלט ברענגט זי די „יציאה בש-
לום“, וואָס דאָס איז דער תכלית פון
דער כניסה — איז עס אָפהענגיק אין
די אידישע פרויען, און אַפילו ווען

25 קונטרס ומעין מאמר י' וגם הלפי
שעה" הוא רק עיניו שמקודם לזה המשיך
מבשרי פנימיות רצה"ע (עיי"ש מ"ז ס"ד,
מ"א ס"ב).

איז בשעת דער איד, אַ נשמה
בגוף און צו דער זעלבער צייט הע-
כער פון וועלט, ער שטייט אין אַ
תנועה פון „רצוא“, דאַרף ער וויסן
אָ דער „רצוא“ דאַרף זיין פאַרבונדן
מיט אַ „שוב“: די כניסה אל הקודש
טאַר ניט זיין אַפגעטיילט פון דער
יציאה מהקודש. די תנועה פון דער
גרעסטער התעוררות אין דעם יום
הקדוש, זאָל ניט בלייבן אַפגעטראָגן
און אויסגעטאַן פון וועלט, נאָר עס
דאַרף זיין דער פעסטער באַשלוס צו
אַראַפטראַגן און פאַרבינדן די הת-
עוררות מיט זיין טאַגטעגלעכן לעבן.
„נכנס בשלום“ — בעת דער כניסה
אל הקודש דאַרף זיין די כוונה צו
מאַכן שלום און פאַרבינדן וועלט מיט
אלקות, און דאָס ברענגט אָ דער-
נאָך, „בצאתו מן הקודש“, זאָל די
יציאה זיין „בשלום“, אָ אַרויסגייענ-
דיק צוריק אין וועלט מאַכט ער
שלום און פאַרבינדט אלקות מיט
וועלט, אָ אַלע עניני העולם ווערן
ביי אים געטאַן „לשם שמים“, ביז
ער קומט צו דעם מצב אָן — „בכל
דרכיך דעהו“.²⁶

ה. די הוראה פון דעם פאַרבינדן
די כניסה אל הקודש מיט דער יציאה
מהקודש, איז ניט נאָר בנוגע דער
עבודה מיט די ענינים הגשמיים (בצא-
תו מהקודש), נאָר אויך — די דברים
הגשמיים גופא פון אַ אידן זיינען
פאַרבונדן מיט דער כניסה לפני ול-
פנים, ווייל אַלע ענינים פון אַ אידן,
אויך די גשמיות'דיקע השפעות אין
בני חיי ומזוני רויח, באַקומט ער
זיי „דירעקט“ פון דעם אויבערשטן.
ווי עס שטייט²⁷: „אם בחוקותי תלכו

23 ראה לעיל פ' תרומה.

24 ויקרא כו, ג"ד.

א שעה אדער נאכמער, וועט פעלן אין ענינים גשמיים; און דאס זעל-בע האט קיין ארט נישט די דאגה, אז אויב מען וועט מחנך זיין די קינדער צו לערנען תורה א גאנצן טאג, וועט שפעטער פעלן אין זייער הסתדרות כו' — נאר אדרבה, זיי דארפן מסביר זיין זייערע מענער און קינדער, אז דוקא דורך מוסיף זיין אין תורה ומצוות, אין דעם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו, וועט צו-קומען אין דעם ונתתי גשמיכם בעתם וגו'.

(ממאמר ושיחות י' ניסן תשכ"ב)

דער מאן געפינט זיך „לפני ולפנים“, אויך דעמאלט זיינען זיי „ביתו“, צו-געפאסט צו זיין דרגא²⁶), און נאך דעם:

דער זכות און די פליכט פון נשי ובנות ישראל איז צו ווירקן אויף זייערע מענער און קינדער, אז ביי זיי זאל זיין פארבונדן די כניסה אל הקודש מיט דער יציאה מן הקודש.

אידישע פרויען דארפן זיך נישט זארגן, אז אויב דער מאן וועט דאו-נען לענגער מיט א שעה אדער מער, אויב ער וועט לערנען מער מיט

קדושים

לכתחילה²⁷). זאגט די משנה: אז עס מישט זיך אויס א נטיעה (פלאנץ) וואס איז ערלה צווישן צוויי הונדערט היתר'דיקע נטיעות, און מען קען נישט דערקענען וועלכע נטיעה איז ערלה — טאר מען לכתחילה נישט מלקט זיין (אראפקלייבן) די פירות פון די נטיעות, ווארום דאן ווערן דאך די פירות ערלה בטל (קומענדיק פון א נטיעה וואס האט עולה געווען באחד ומאיתם). און דער דין איז אז לכ-תחילה טאר מען אן איסור נישט אויס-מישן אין היתר בכדי צו מבטל זיין דעם איסור. אבער בדיעבד, ווערט עס בטל.

דער טעם פארוואס די פירות ערלה ווערן בטל דוקא נאכן מלקט זיין, אבער כל-זמן די פירות זיינען אויף די נטיעות ווערט נישט בטל די נטיעה

א. אין פ' קדושים רעדט זיך וועגן דעם איסור פון ערלה (נישט צו עסן די פירות פון א בוים וואס וואקסן אויס אין די ערשטע דריי יאר). זאגט די משנה²⁸): „נטיעה של ערלה כו' שנתערבו בנטיעות, הרי זה לא ילקוט, ואם לקט יעלה באחד ומאיתם“. דער דין ביי ערלה איז, אז ווען עס מישן זיך אויס פירות ערלה און פירות היתר, ווערן זיי בטל ווען אין די פירות היתר איז פאראן צוויי הונד-ערט מאל אזוי פיל ווי די ערלה פירות. (די מערסטע איסודים פון תורה ווערן בטל ברוב (אדער בששים) און ערלה — באחד ומאיתם). דער דין איז נאר בדיעבד, אויב עס האט זיך שוין אויסגעמישט. לכתחילה אבער טאר מען נישט אויסמישן פירות ערלה אין אנדערע פירות כדי זיי מבטל זיין. — אין מבטלין איסור

26) ראה חז"ג מהרש"א (שבת קיח, ב).

1) ערלה פיא מ'ו (מיטין גז, ב).

2) ביצה ז, ב. שו"ע יו"ד סי' צט, ה.